

VESZPRÉM VÁRMEGYE

Politikai lap.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület hivatalos értesítője.

Megjelenik hetenként egyszer, vasárnap.
 Előfizetés ár: Negyedévre 2 P. Egyes szám ára 16 fillér.
 Postatakarékpénztári csekkszámja 28.363.
 Hirdetések feladhatók Fodor Ferenc könyv- és papírkereskedésében is.

Felelős szerkesztő:
 Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Veszprém, Fűredi-telep 11. (Telefon 66.)
 Eljegyzési, esküvői hírek, gyászközlönet, nyugtázás csak
 díjazás ellenében közlünk. — Kéziratokat nem adunk vissza

Hiszek egy istenben, hiszek egy hazában
 Hiszek egy isteni örök igazságban,
 Hiszek Magyarországot feltamadásában.
 Amen.

A 44 órás munkahét.

Nemrégiben jelent meg a Budapesti Közlöny hasábjain Bornemisza Géza kereskedelmi és iparügyi miniszternek a munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1937. évi XII. törvénycikk végrehajtási utasítása. Sokkal fontosabb kérdés megoldását jelenti ez a rendelet, sem hogy szó nélkül lehetne tudomásul venni. Maga a miniszter is kifejti, hogy milyen nagy jelentőségű a fenti törvény a legújabb magyar szociálpolitikai törvényalkotásban.

A negyvennégy órás munkahét, a legkisebb munkabér, a hétfői pihenő s a fizetési szabadság intézményének törvényes megvalósítását jelenti a végrehajtási utasítás. Jellemző körünet, hogy a törvény — mely ezeket a nagyfontosságú kérdéseket van hivatva megoldani, — úgy szólván az egész magyar törvényhozás egyhangú helyeslése mellett fogadtatott el. De a legnagyobb dicséret mégis magukat a munkaadókat illeti, akik — megint csak a miniszter elismerő szavait idézzük, — nemcsak hogy helyeselték a jelzett kérdések megoldását, de maguk is szükségesnek, méltányosnak, szociálisnak vallották azok kedvező s a munkásság érdekében való mielőbbi megoldását, annak ellenére, hogy a reformok számukra nem is éppen jelentéktelen megterhelést jelentenek.

— De olyan megterhelés ez, — mondja Bornemisza Géza miniszter, — amely a munkaadók részére nem számítható elvesztett áldozatnak, mert hiszen az anyagi áldozat bőven megtérül a pihent munkaerő munkabőbbletében. S a törvényhozás főcélja az volt, hogy kifejezésre juttassa a munka iránt érzett kötelei tiszteletet és megbecsülést, amikor gondoskodik róla, amit ő valóban annak is érezhet teljesítményével szemben. Ez a munkamegbecsülés jelentkezik a fizetési szabadság bevezetésében is, mikor a rendelet szerint az alkalmazottnak már az egyfolytában eltöltött egyévi szolgálat után joga van évenként hat napi fizetési szabadsághoz, ami — természetesen — fokozatosan emelkedik a munkaev emelkedése szerint a tisztviselőknél 24 munkanapig.

— Ha mindent nem is oldhatunk meg ezzel az egyetlen intéz-

kedéssel, de az út megnyílt s mi érezzük azt az erkölcsi kötelességvállalást, melyet reánk ez a kezdet hárt — mondja a miniszter. — Tovább fogunk haladni a megkezdett úton. De ha vannak türelmellenkedők, akik — talán szerencsésebb gazdasági helyzetű országok példájára hivatkozva —

többet kívánnának, mi azoknak csak azt feleljük, hogy szegény országunk éppen akkor igyekszik megfelelni szociális kötelességének, mikor talán ezereszer történelmének egyik legszomorúbb korszakát éli s amikor úgy szólván várják a veszített háború sújtó ítékezése alatt.

Schandl Károly interpellációja a Marcal-folyó medrének szabályozásáról.

Legutóbb már jelentettük, hogy dr. Schandl Károly titkos tanácsos, ny. államtitkár, a devescri kerület országgy. képviselője interpellációt intézett a földművelésügyi miniszterhez a Marcal szabályozása érdekében. Interpellációjában többek között ezeket mondotta:

— Karácsonykor a bpesti napilapok is közölték felvételeket arról a tengeről, amelyet a Marcal árterülete a legutóbbi téli árvíz alkalmával mutatótt. Heteken át több mint 10.000 kat. hold legelő, rét és szántóterületet árasztott el a nagy víztömeg, s az országutakat is elöntve, a közlekedés is nehézségekbe ütközött. Ez a téli árvíz a Marcal völgyében az ötdiké volt egy esztendő alatt, ami mutatja a helyzet tarthatatlanságát. A tavaszi és az őszi esőzések mindig meghozzák a marcalvölgyi árvizet, de ha olyan rendkívül csapadékos és szélsőséges az időjárás, mint a múlt évben, akkor itt sorozatos árvizek ismétlődnek meg. Veszprém, Zala és Vas vármegyének 38 községe esik a Marcal árterületébe mintegy 11.000 kat. hold területtel, amelyeknek múlt évi körülmények hivatalos becslés szerint holdankint a 100—150 P-t, és pedig összesen a Marcal egész árterében az egymillió P-t is meghaladja. A közvetlen kár azonban csak a kisebb veszedelem, mert hozzá kell még számítani azt a fel sem becsülhető kárt, amely az árvízirtási réteken és legelőkön keletkező mélytörök és sercegő üszök folytán az állattenyésztést éri. Ha tehát még esztendőikig várunk a szükséges munkálatokkal, akkor Magyarország egyik legemelkedettebb állattenyésztő vidéke a gazdasági visszaesés szomorú képét fogja mutatni és a magyar kultúra helyén nyomorúság fog tanáyt ütni. Ez pedig annál szomorúbb lenne, mert a marcalvölgyi községekben alig van nagybirtok, de annál több a kisbirtok.

Ezután rámutatott a képviselő az 1931. évi XV. törvénycikkre, amely lehetőséget nyújt a földművelési kormányynak, hogy már a legközelebbi költségvetésbe megfelelő összeget állítson be a Marcalvölgy veszedelmének fokozatos elhárítására. Ez nem azt jelenti, hogy a közérdekű

társulatban tömörült gazda-, főleg kisgazdaérdekeltség tisztán az állam támogatására akar támaszkodni. A gazdátársadalom tisztában van vele, hogy neki is meg kell hozni az áldozatokat a sürgős munkálatok költségeinek fedezésére, s ezt vállalja is, teherbírásnak hatarád. De hét súlyos gazdasági esztendő megpróbáltatása tette majdnem koldussá a marcalvölgyi gazdákat, akik mégis 350.000 P rendkívüli terhet vállalnak magukra, az önszegélykötelezettség tudata tehát meg van bennük, de ezt a terhet lényegesen fokozni már nem lehet. A fiz év óta állapotosan átvészelt és minden hatóságok bejárt terveknek a költsége ezzel szemben egymillió pengőt tesz ki. Mivel azonban a munkálatok nyolckilenc esztendőre is eloszthatók, nem lát különös nehézséget abban, hogy a földművelésügyi kormány, az említett törvény alapján, a hiányzó költség fedezésére államszegélyl és államkölcsönnel siessen a veszedelemben lévő vidék megmentésére.

Súlyos közigazdasági, közbiztonsági, de közegészségügyi szempontok is sürgetik az intézkedést, mert a falvakkal sürin szegélyezett és a köntések folyán mocsarasodó területek szünyogtenyésztéssel a malária melegágyai. Nagy mulasztás lenne tehát, ha a fontos vízmunkálatok megkezdését tovább halogatnánk. A nyolc-kilenc esztendőre tervezett, nagyszabású földmunkák a nagyon falv szegény lakosságának, amely rossz gabonatermesztés folytán teljes inszégben van, számottevő kenyeret és megélhetést is biztosítana. Schandl Károly végül kérte a földművelésügyi minisztert, hogy tárcájának költségvetésébe vagy — amennyiben ez száz százalékgig nem lehetséges — a költségvetéssel kapcsolatos beruházási javaslatban a munkálatokra szükséges évi 50—60 ezer P államszegély és 30—20.000 P államkölcsön beállításáról gondoskodjék.

Az interpellációra Marschall Ferenc földműv. államtitkár azonnal választ s hangoztatja, hogy a kormány minden segítséget megad s a Marcal medrének kibővítését eltérszült két ter közül a legalkalmasabbat fogják megvalósítani.

A lajoskomáromi Nemzeti Egység naggyűlése.

A Nemzeti Egység lajoskomáromi szervezete múlt vasárnap a beteg gróf Nádasdy Pál elnököt helyettesítő dr. Vitzék Nagy István választókerületi titkár előklésével választmányi ülést tartott, amelyen újra megválasztották a régi tisztikart és 60 tagu választmányt.

Ezután naggyűlés következett, amelyen a többszáz főnyi közönség között a község színe-java megjelent. Szende Ernő ev. ig-tanító megnyitotta után vitéz Nagy István nagyhatásu beszédében ismertette a NE megteremtésének szükségességét, valamint a párt és a kormány programját és az egybegyűlteket lelkes helyeslése mellett számolt be arról, hogy a programból mi mindent változtatott meg a NE pártjából alakult Darányi-kormány. Még Szende Ernő buzdított a zászlóhoz való hűségre, majd Czéh István közs. bíró zárta be a naggyűlést.

Naggyűlés után frontharcos alakuló ülés volt (erről lapunk más helyén hozunk tudósítást), majd 150 teritékes társasébd, amelyről a nagyszámú részvevő táviratban üdvözölte dr. vitéz Jáky Ferenc főispánt, a NE várm. elnökét és gróf Nádasdy Pál helyi elnököt, akiket szeretettelkül és támogatásukról biztosítottak.

Langmár Lipót címzetes kanonok

A veszprémi megyéspüspök dr. Langmár Lipót szentszéki tanácsos, püspöki titkár címzetes kanonokká nevezte ki.

Langmár Lioót 1895-ben születt Győrött, pappá szentelték 1919-ben. 1921. július 1.-ig Somogyvárotrt és Tapsonyban kapláncodott, majd a bőhőnyei, somogyzobi és kutasi plébániákat vezette. 1921. július 1.-től udvari pap s mint ilyen érte most főpásztorának kitüntető kegye.

A kinevezés — amint értesülünk — a veszprémi róm. kat. egyházmegyében és Veszprém város társadalalmában ószinte örömet keltett, mert a fiatal főpap minden köztü iránt tanusított nagy érdeklődésével, kitünő szónoki képességével, előzékeny kedves modorával és ószinte jóakarattal sok igaz tisztelet és jó barát szerzett magának.

Minden gazda olvassa a hirdetését, ha a

„VESZPRÉM VÁRMEGYE”-BEN teszi közzé

— Elkapta kezét a szecskavágógép. Zirórol jelentik: Sné János penzeskúti béres karját a villanyerővel hajtott szecskavágógép munkaközben elkapta és súlyosan összezúzta. Szerencsére sikerült a villanyt hamar kikapcsolni. Snét a zirci kórházban ápolják.

— Tavaszí divatlap újdonságok már megérkeztek és nagy választékban kaphatók FODÓR FERENC könyvkereskedésében, Veszprém.

— Rázuhanat a part. Staub János városi újságszomsza a széchenyi-árcsú miut városi újságszomszán munkaközben a part rászakadt s jobb térdét és combját elverte. A veszprémi mentők az itteni kórházba szállították.

IRODALOM.

(Magyarosan.) Most jelent meg a Magyarosán nyelvemlék folyóirat 1938. évfolyamának 1—2. gazdag száma. Közli Kazinczy Ferenc értekezését a nyelvújításról és Szarvas Gábornak, a „Magyar Nyelvőr” első szerkesztőjének, egyik harcoss írását. Pinter Jenő beszámoló a tanulóifjúság számára hirdetett pályázat eredményéről, Zlinsky Aladár a műkedvelő nyelvészetről ír. Kiváló nyelvemlékek adnak feleletet időszéri nyelvészeti kérdésekre. Külön rovatban bírálja a folyóirat írónk magyar nyelvét. Érdekes könyv- és lapzsemlé, Figyelők-cikk, szerkesztői üzenet van még a folyóiratban, amely nem a szakutódosok, hanem a műveltségközpont számára készült. Céja, hogy a magyar nyelv iránt minél nagyobb érdeklődést keltsen, védje a nyelvet, tisztítsa a stílust. Előfizetői ára csak évi 1 pengő, megrendelhető a M. T. Akadémia Főtitkári Hivatalában (Bpest, V. Akadémia-u. 2.)

(Luxor.) Költői színezéssel ír utjegyzetében róla Márai Sándor az Új Idők-ben. Herczeg Ferenc szép-irodalmi hetilapjának gazdag tartalmából kiemeljük még Zilahy Lajos és Föthy János regényi folytatásait, Csathó Kálmán színházi cikkét, Fadıly György és Radnóti Miklós versfordításait. Somogyváry Gyula verse, Ebeczi György színházi kritikája, Harsányi Gréte társasági cikke, Péczely József elbeszélése, Vajda László írása, Hámos György kritikája s a népszerű rovatok gazdagítják még az Új Idők-et. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal: Bpest, VI., Andrássy ut 16. Előfizetés negyedévre 6-40 P.

KÖZGAZDASÁG

* A Gazdasági Egyesület választmányi és közgyűlése. Meghívás. A Veszprémvárm. Gazd. Egyesület 1938. március 1.-én, kedden d. e. 11 órakor hivatalos helyiségében évi rendes közgyűlést, megelőzően d. e. fél 10 órakor a közgyűléssel azonos tárgysorozattal igazgatóságválasztmányi ülést tart, melyre a közgyűlést és az igazgatóságválasztmány t. tagjait tisztelettel meghívom és szíves megjelenésüket kérem. Veszprém, 1938. február 21. *Holtischer Károly* s. k., m. kir. gazd. főtanácsos, országgy. képviselő, elnök. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Tagsági-, belkezelési- és folyó ügyek. 3. Az 1937. évi vagyonmérleg és költség-jövedelem számla. 4. 1938. évi költség-előirányzat. 5. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 6. Jelenlést az egyesület 1937. évi működéséről. 7. A GEOSZ végrehajtó bizottságába tagok választása. 8. Megüresedett igazgatóságválasztmányi

1225 kilométeres körutazás kerékpárral Ausztriában.

(1937. május 20.—június 1.)

Közli Mesterházy Béla.

4

Leobenbe — egy nagyobb város — 3 óra felé értünk. Innen kétféle vezethető utunk. Gyula barátom tanácsára a rövidebb utat választottuk, habár nekem nagy kedvem volt a hosszabb szakaszhoz, mert így rövidebben elkerültük volna a híres új Gesäuse-strasstet. Azonban mégis csak barátom tanácsára hallgattam és rövidesen elindultunk tovább a rövidebb útszakaszra.

St. Michel előtt megpillantottuk a híres st. micheli havasokat, majd nem sokkal utána Traboch faluba értünk. Itt, mivel már kissé fáradtak voltunk és az egyik „Gasthaus”-ból jöddit hallottunk, betértünk egy kis sörözőre. Ebben a kis vendéglőben, mivel már nem volt üres asztal, ahol helyet foglalhattunk volna, egy nagyobb társaság asztalához ültünk. Három hölgy és három idősebb ur ül enné az asztalnál. Az egyik idősebb ur, ki észrevette rajtunk, hogy idegenek vagyunk, nagyon kedvesen érdeklődött utunk iránt. Kétszázötös bemutatkozás után elmondtuk, hogy hova, merre megyünk. Nagyon sok jó tanáccsal láttak el bennünket, többek között azt is ajánlották, hogy még egy kis kerülővel visszaforduljunk Trofaiachtól felé és onnan a híres Gesäusen folytassuk utunkat. Rövid tanácskozás után el is határoztuk, hogy arra fogunk menni. Közben az idősebb ur odaadta a címét és meghívott bennünket, hogy ha visszafelé jövünk, menjünk be hozzá Leobenbe, ahol neki nagy gyára van. A kedves meghívást sajnos vissza kellett utasítanunk, mert tervünk szerint más utaszkaszon jövünk visszafelé.

Vidám sörözés közben hallgattuk a jöddlikort. Nagyon kedves jelenet volt, amint a 8—10 tagból álló parasztabácsik jöddlőzása belekapcsolódtak az asztalnál ülő hölgyek és urak is. Közülbelül egy órai sörözgetés után indultunk csak tovább.

Trabochból kiindulva, visszafelé mentünk Trofaiacht felé. Közben lefényképeztünk egy szép havas részletet, majd nem sokkal többé aztán

beértünk Trofaiachtba. Itt éppen valami búcsúféle lehetett, mert az egész faluban nagy mulatozás volt. Egy-egy szép lapot küldtünk haza, majd nem sokkal többé nekivágtunk utunk egyik legnehezebb részének.

Kerékpárral csak 1225 kilométert tudtunk menni, mire a nagy emelkedő miatt kénytelenek voltunk leszállni kerékpárunkról. Csak több órai gyaloglás után fél 11 óra felé, teljesen kimerülve értünk fel az 1227 méter magasan fekvő Prächibche.

Ez a szakasz bizony nagyon fáradságos volt és már többször úgy határoztunk, hogy nem megyünk tovább és lefekszünk valahol az út mentén, de oly hívós szél fújt, hogy bizony kénytelenek voltunk továbbmenni valami zárt helyet keresni. Utközben találkoztunk egy tanárral, ki szintén Prächibche tartott és vele elbeszélgetve nagynehezen mégis csak feljutottunk. Ide különben a híres Erzberg fogaskerékü vasut megy fel. A hegy tetején egy szép nagy emeletes turistaszállóban kaptunk szállást. Mivel nagyon fáradtak voltunk, egy pohár sör elfogyasztása után azonnal lefeküdtünk. Még a lefekvés előtt mondták, hogy pár nappal ezelőtt még 20—30 centiméteres hó takart itt mindent. A levegő nagyon hűvös, a szobánkban is mindössze 5 fok Celsius a meleg. Háromnegy napraköccel takaróztunk, de még úgy is fáztunk az éjjel.

A mai nap teljesítménye: 106 kilométer. Nivókülönbség: 1000 m.

Május 24. Hétfő. Születésnapom van. Gyula már tegnap megköszöntött Trabochban sörözés és jöddlihallgatás közben. Vajjon milyen nap lesz az? Már előre sejtettem, hogy ez a születésnapom nem lesz olyan sablonos és egyhangú, mint az eddigiek; ez aztán be is teljesedett. Mint később kitudni, életemek egyik legerősebb és legizgalmasabb napja lett a mai. Azonban csak menjünk sorjába.

(Folyt. köv.)

Uj drogéria!

Tisztelettel értesítem a nagyjérdemű közönséget, hogy Veszprémben, Rákóczi-tér 1. szám alatt, (Fata virágkereskedés mellett)

„Szent Imre” drogériámat

megnyitottam. — Raktáron tartok minden, a szakmába tartozó:

Kötszer és betegápolási cikket
Vegyszereket, gyógyteákat
Piperecikket, illatszereket
Rum- és likör esszenciákat
Fesű és kafeaurak. 52
Háztartási és Fotó cikkeket.

Kérem a n.é.közönség szíves pártfogását
Özv. PESTHY ANTALNÉ
drogista-mester

Veszprém, Rákóczi-tér 1. sz.

Hellforrás könyvet hat baul részetre készpenzáron vasorolbat.

TESTEDZÉS.

Labdarugás.

Az 1937—38. évi labdarúgó-szezon tavaszi bajnoki mérkőzéseinek megkezdése előtt megbeyeli csapataink szorgalmas edzőmérkőzéseken készülnék fel a tavaszi szezonra.

Füzfő Szekehervárt az Alba Regiától 8:3 (6:1) arányban vereséget szenvedett barátságos mérkőzésen. Füzfő tartalékainak nem tudott egyenrangú ellenfél lenni, góljait Lengyel (2) és Szita szerzte.

Várpalotán az Unio 4:2 (1:1) arányban győzött az Előre ellen. Az Unio kondícióbéli fölynye révén nyert Pápai (2), Hoffmann és Tiller gójaival.

Pápan a Perutzgyár a Kinizsi—Vasutas kombinált ellen szintén 4:2 (0:1) arányban győzött. A nehéz, sáros talaj a rutinosabb Perutzgyárnak kedvezett. Gólszerzők: Ács (2), Magyar (2), illetve Tóth és Tenk.

Hajmáskéren a helyi csapat 7:5 (2:3) arányban győzött Pét ellen. A csatársorok biztató, a védelmek gyenge formát árultak el. Gólszerzők: Gulyás (4), Molnár (2), Szedlák, illetve Kovács I. (5).

Az ajkai Úveggyár Celdmölőkön 5:0 (2:0) arányban vereséget szenvedett a Vasutatól. Az ajkaiak igen szeleonelej formában játszották végig a mérkőzést. (t. l.)

O A másodosztályú bajnoki mérkőzések beosztása.

Az I. osztályú csapatok sorsolását már leközöltük. A II. osztályuké a következő: febr. 27. VTC—FAK II., Enying—Hajmáskér, Ajka—Unio II., Péti KSE—Móri LE; márc. 6. Hubertus II.—P. Vasutas, Palotaváros—Siófok, FAK II.—Előre, Unio II.—Pét, Hajmáskér—Ajka, Móri LE—Enying, ARAK—VTC; márc. 13. Hegyeshalom—Kinizsi, Siófok—FAK II., VTC—Móri LE, Móri BE—Unio II., Enying—Előre, Ajka—PLTE, ARAK—Hajmáskér; márc. 20. P. Vasutas—Kinizsi, FAK II.—Móri BE, Móri LE—Siófok, Hajmáskér—VTC, Pét—Ajka; márc. 27. Bánhida—P. Vasutas, Unio II.—Hajmáskér, VTC—Siófok, Enying—Pét, Ajka—Móri LE; ápr. 3. ETO II.—P. Vasutas, Kinizsi—Kapuvár, FAK II.—Unio II., Enying—Móri BE, Siófok—ARAK, Hajmáskér—Pét, Előre—VSC; ápr. 10. Hubertus II.—Kinizsi, VTC—PLTE, FAK II.—Ajka, ARAK—Enying, Móri PLE—Unio II., Pét—Móri BE; ápr. 17.—18. Előre—Pét; ápr. 24. P. Vasutas—SVSE II., PLTE—Unio II., Ajka—

